

KLM Royal Dutch Airlines

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat; en
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Den Haag

5.1.2e

5.1.2e

23 januari, 2021

Protocol COVID-19 Testen Vliegend Personeel

Geachte heer/mevrouw,

Op 21 januari 2021 zijn aangescherpte maatregelen uitgegeven die betrekking hebben op de luchtvaartindustrie. Specifiek zijn per 23 januari additionele maatregelen van toepassing zijn voor vliegend personeel. Deze maatregelen vereisen dat luchtvaartbemanning binnen vier uur voor vertrek een sneltest moet ondergaan, op het buitenstation.

Op 22 januari 2021, heeft KLM Royal Dutch Airlines namens de KLM Groep (inhoudende Air Operator Certificate –AOC- houders KLM Royal Dutch Airlines, KLM Cityhopper, Martinair en Transavia) een alternatieve procedure ingediend bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, alsmede het RIVM aangaande het testen van vliegend personeel, met briefreferentie SPL/AV/2021.07/LvD.

Naar aanleiding van de indiening van voornoemde Alternatieve procedure, heeft het Outbreak Management Team (OMT) naar aanleiding van het 97^e OMT een advies uitgegeven gewijd aan de gerelateerde risico's vliegverkeer van en naar Nederland, met briefreferentie 0023/2021 LCI/JvD/at/ra. Hierin wordt geadviseerd op welke alternatieve alsmede veilige wijze omgegaan kan worden met het testen van vliegend personeel.

Voortvloeiend uit voornoemd feitenrelaas, is door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat op 23 januari aan KLM Royal Dutch Airlines het verzoek gedaan om een protocol in te dienen die beschrijft hoe de KLM Groep om zal gaan met het testen van vliegend personeel, in lijn met voornoemd OMT advies.

KLM Royal Dutch Airlines verzoekt hierbij dan ook goedkeuring voor onderstaand protocol, als alternatief op de vereiste maatregelen zoals beschreven in Notice to Airmen (NOTAM's) A0168/21 en A169/21, aangaande het testen van vliegend personeel van de KLM Groep.

PROTOCOL COVID-19 TESTEN VAN VLEGEND PERSONEEL

1. Achtergrond

KLM neemt haar verantwoordelijkheid en de daarbij noodzakelijke maatregelen om de introductie alsmede verspreiding van het COVID-19 virus, zowel aan boord van onze luchtvaartuigen als op nationaal grondgebied te voorkomen.

Het is belangrijk om in het licht van de nieuwe besmettelijkere virusvarianten van SARS-CoV-2 mitigerende maatregelen te nemen om een snelle verspreiding van deze varianten zoveel mogelijk in te dammen. Hiertoe zijn, voor verschillende landen waarvan bekend is dat er een besmettelijkere variant in omloop is, vliegverboden ingesteld. De algehele maatregel van een antigeentest voor vliegend personeel in het buitenland lijkt echter in dit kader buitenproportioneel en is onuitvoerbaar. Vanuit goed werkgeverschap wil KLM bovendien niet het risico lopen dat personeel in het buitenland achter moet blijven na een eventuele positieve testuitslag.

2. Ervaringen van het testen van vliegend personeel middels de antigeentest voor de Atlanta Travel Corridor

Op 15 december 2020, is KLM Royal Dutch Airlines in nauwe samenwerking met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Amsterdam Airport Schiphol en Delta Airlines gestart met een Travel Corridor tussen Atlanta en Amsterdam Schiphol. De intentie van deze Travel Corridor is om een veilige en verantwoorde bubbel te creëren en daarmee de introductie van het COVID-19 virus zowel aan boord als op Nederlands grondgebied tot een minimum te beperken.

Naast het afgesproken testregime voor passagiers, is op basis van eigen beleid van KLM in afstemming met de Nederlandse overheid besloten om ook het vliegend personeel voor vertrek vanuit Amsterdam Schiphol te onderwerpen aan een COVID-19 Antigeen sneltest. Antigeentesten zijn bij gebruik in een gezonde populatie zonder bekende blootstelling laag sensitief. Dit betekent dat een negatieve uitslag niet heel betrouwbaar is. De testen zijn wel zeer specifiek, dus een positieve uitslag heeft een hoge mate van betrouwbaarheid.

Voor genoemde Travel Corridor is in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport door Bureau Berenschot 'evidence based' geëvalueerd. Hierin zijn ook de resultaten van het testen van vliegend personeel meegenomen. De positieve ervaringen met het testregime ingezet voor de Travel Corridor leiden er voor KLM toe dat het risico op virusintroductie op Nederlands grondgebied door vliegend personeel tot een minimum wordt gemitigeerd.

3. Maatregelen en Restricties Vliegend Personeel

Vliegend personeel houdt zich in Nederland aan de geldende maatregelen en vertrekt dus alleen als er geen klachten zijn uit Nederland. In het geval er contact is geweest met een COVID-19 patiënt wordt vliegend personeel tot 10 dagen na het laatste contact niet ingedeeld op vluchten, dus hierbij wordt afgeweken van de algemene maatregel die in Nederland geldt dat men na 5 dagen bij een negatieve test en geen klachten weer aan het werk mag.

De kans dat vliegend personeel bij vertrek uit Nederland besmet is, is dus laag. Tijdens de vlucht en het verblijf op de bestemming gelden mitigerende maatregelen die ervoor moeten zorgen dat vliegend personeel niet besmet raakt. Op basis van deze maatregelen is vliegend personeel ook uitgezonderd van de PCR- of RT-Lamp test en thuisquarantaine na terugkeer. Het gaat dan om de volgende maatregelen:

- Algemene afstand- en hygiëneregels zoals die door het RIVM geadviseerd worden;
- Het gebruik van mondneusmaskers aan boord door zowel passagiers als personeel;
- Een aanpassing van de service aan boord waardoor het aantal en de aard van de contactmomenten zo is dat een minimale kans op besmetting bestaat;
- Het gebruik van mondneusmaskers op Schiphol en de luchthaven van aankomst;
- Het gebruik van mondneusmaskers en afstandsmaatregelen in de crewbus;
- Door KLM Health Services geadviseerde adviezen in de crew hotels;
- Het testen van vliegend personeel op last van buitenlandse lokale wet- en regelgeving (COVID-test, temperatuurcontrole, health formulieren, etc.);
- Lokale wet- en regelgeving op de bestemming (bijvoorbeeld isolatiemaatregelen in het hotel).

In de instructies van KLM Health Services, die gelden voor het verblijf in de crew hotels in hoog risicogebieden, is rekening gehouden met de eisen en richtlijnen rondom fit en gezond werken in relatie tot bestaande KLM (flight) safety protocollen. Deze instructies zijn als volgt opgenomen in de Crew Destination Information (CDI):

To prevent infection with SARS-CoV-2 (COVID-19 virus) you should:

- a) comply with local health measures; and*
- b) You should abide with the KLM Royal Dutch Airlines policy, which instructs you to remain and cater within the hotel premises during your entire stay, as much as possible;*
- c) comply with hotel regulations. If movement outside your hotel room is allowed by local health measures, hotel regulations and KLM Royal Dutch Airlines policy, you should:*
  - a) only leave the hotel for short walks;*
  - b) avoid visiting any terraces, restaurants, shops or other public facilities outside the hotel premises; and*
  - c) avoid using public transport or taxis.*

Additionally, you should practice the following precautions:

- a) avoid crowds, contact with local residents and contact with people that appear ill;*
- b) keep 1.5m distance from any other person, including colleagues) where possible; and*
- c) wash your hands regularly using water and soap and dry thoroughly; and*
- d) when coughing or sneezing, cover your nose and mouth with your elbow; and*
- e) use paper towels to clean your face and hands and throw them away after use.*

If the above mentioned instructions are conflicting with local regulations, you should always follow the most restrictive measures.

Vliegend personeel wordt over deze maatregelen ingelicht via verschillende kanalen, zoals instructies voor vliegend personeel zoals vastgelegd in het Flight Safety & Security Manual (FSSM), de CDI en interne KLM NewsApp communicatie. Ter ondersteuning zijn door verschillende afdelingen binnen KLM-Helpdesks ingericht waar personeel met vragen terecht kan. De ondersteuning voor contactonderzoek en advies over quarantaine wordt uitgevoerd door KLM Health Services en dit gebeurt in nauw contact met het RIVM.

De naleving van deze manuals en instructies vindt plaats via de reguliere KLM Groep governance en wordt wekelijks gerapporteerd aan het Management Team Operations (MTO), onder voorzitterschap van de AOC houder van KLM Royal Dutch Airlines en tevens Chief Operating Officer (COO).

Sinds de invoering van deze maatregelen zijn voor zover bekend geen clusters gemeld van uitbraken die veroorzaakt werden door vliegend personeel of besmette passagiers aan boord.

Door het inzetten van een antigeentest direct voor vertrek in combinatie met de maatregelen die aan boord en op de bestemming gelden, wordt het risico op besmettingen tot een minimum teruggebracht.

In lijn met het advies naar aanleiding van het 97^e OMT is in dit protocol tevens het inzetten van een antigeen sneltest direct na terugkomst in Nederland aan toegevoegd. Dit betreft een tussenoplossing totdat er een snellere variant (testuitslag binnen een uur) van de RT-Lamp test beschikbaar komt. De antigeen test die in dit protocol zowel voor vertrek als na aankomst te Amsterdam Schiphol afgenomen zal worden, zal hierna worden vervangen door de snellere variant van de RT-Lamp test, welke binnen 72 uur voor vertrek Amsterdam Schiphol afgenomen dient te worden. KLM Royal Dutch Airlines zal zich tot het uiterste inspannen om de tussentijds oplossing met de dubbele antigeen test zo kort als mogelijk te laten bestaan.

4. Voorgesteld Protocol

De overheid heeft op basis van het OMT advies van 19 januari bepaald dat alle reizigers naar Nederland vanuit een hoog risicogebied een negatieve PCR of RT-Lamp test en een negatieve antigeentest moeten kunnen overleggen. Vliegend personeel blijft uitgezonderd van de PCR- of RT-Lamp testverplichting, maar moet wel een negatieve antigeentest kunnen tonen maximaal 4 uur voor vertrek op het buitenstation.

Omdat vliegend personeel niet uitgezonderd wordt van deze regel is het volgende protocol vanuit de KLM Groep opgesteld, om zo aan deze vereisten tegemoet te komen in lijn met het 97^e OMT advies:

1. Het inrichten van de maatregel om crew te testen met een snellere RT-Lamp test variant, welke binnen een tijdsbestek van 72 uur voor vertrek te Amsterdam Schiphol afgenomen dient te worden. KLM Royal Dutch Airlines zal zich maximaal inzetten om deze maatregel zo snel als mogelijk ingeregeld te krijgen. Totdat dit is ingeregeld, zal KLM Royal Dutch Airlines conform het advies van het 97^e OMT:
  - a) Vliegend personeel antigeen testen vlak voor vertrek te Amsterdam Schiphol (indien op bestemming vliegend personeel het luchtvaartuig verlaat, voor bijvoorbeeld een overnachting). In geval van een positieve testuitslag mag het betreffend personeelslid niet vliegen en wordt geadviseerd in thuisquarantaine te gaan; en
  - b) Vliegend personeel antigeen testen vlak na aankomst te Amsterdam Schiphol (indien op bestemming vliegend personeel het luchtvaartuig heeft verlaten, voor bijvoorbeeld een overnachting). In geval van een positieve testuitslag wordt het betreffend personeelslid geadviseerd in thuisquarantaine te gaan.
2. De schema's van vliegend personeel worden zo ingeregeld dat de periode van vertrek vanuit Amsterdam Schiphol, tot de aanvang van de terugreis naar Amsterdam Schiphol niet meer dan 72 uur beslaat, waar mogelijk

3. Voor alle hoog risicogebieden gelden de maatregelen en restricties voor vliegend personeel zoals hierboven omschreven in paragraaf 3. Vliegend personeel verblijft op deze manier effectief in een 'sociale bubbel';
4. Het inrichten van een gezamenlijke evaluatie met het RIVM en de betrokken Nederlandse Ministeries aan de hand van de wekelijkse rapportages aan het MTO van KLM Royal Dutch Airlines, om zo de effectiviteit van dit protocol vast te stellen en bij te sturen indien noodzakelijk.

Hoogachtend

5.1.2e

5.1.2e

KLM Royal Dutch Airlines

5.1.2e

5.1.2e